

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 2, Sayı: 4, Eylül 2015, s. 156-169

Yasin UZUNTARLA¹, Necmettin CİHANGİROĞLU²,
Sümevra CEYHAN³, Merve EROĞLU⁴

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİ İLE SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ

Özet

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyodemografik özellikleri arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Aralık 2014-Şubat 2015 döneminde Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde yapılan tanımlayıcı nitelikteki bu araştırmada 370 öğrenciye ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında; sosyo-demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorular ile C. D. Spielberger ve arkadaşları tarafından (1970) geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Öner ve Le Compte tarafından (1983) yapılan "Sürekli Kaygı Envanteri" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 22.00 istatistik paket programıyla, verilerin istatistiksel karşılaştırılması ise Bağımsız T-Testi, Mann Whitney-U Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%68,1) yüksek kaygı seviyesinde olduğu bulunmuştur. Sürekli kaygı düzeyi ile sosyodemografik değişkenlerden sadece cinsiyet ($p<0,001$) ile karşı cinsten arkadaşı olanlar ($p<0,004$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Sürekli kaygı, Üniversite öğrencileri.

THE ANALYSIS ON RELATIONSHIP BETWEEN TRAIT ANXIETY LEVEL AND SOCIO-DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

This study aims to analyse the relationship between trait anxiety level and socio-demographic characteristics of university students. In this descriptive study, 370 students were reached between December 2014 and February 2015 in Bingöl University, Faculty of Economics and Administrative Sciences. The questions for determining the social-demographic characteristics and "Trait Anxiety Inventory" which was developed by C. D. Spielberger et al. (1970) and which was adapted to Turkish by Öner and Le Compte (1983) were applied for collecting data. The analysis of the collected data was made by means of SPSS 22.00 statistics package program. As for statistical comparison of the data; independent t-test, mann whitney-u test, one-way analysis of variance were applied. The results of the

1 Dr., GATA, Sağlık Hizmetleri Yönetimi, yuzuntarla@gata.edu.tr

2 Doç. Dr., GATA, Sağlık Hizmetleri Yönetimi, ncihangioglu@gata.edu.tr

3 Öğr.Gör., Bingöl Üniversitesi İİBF, Yönetim ve Organizasyon, s.ceyhan@bingol.edu.tr

4.Dok.Öğrc., Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF, İşletme, mervesdu@gmail.com

research revealed that most of students (68,1 %) had high level of anxiety. The relationship between trait anxiety level and sex ($p<0,001$) as well as the relationship with the opposite sex ($p<0,004$), among socio-demographic characteristics, was determined to be significant.

Key Words: Anxiety, Trait anxiety, University students.

GİRİŞ

Antik Yunanca'da "anxietas" sözcüğünden türeyen (Kaya ve Varol, 2004) ve Güncel Türkçe Sözlük'te ise üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa olarak (TDK, 2015) ifade edilen kaygı kavramı, kişinin belki de gerçekleşmeyecek olan bazı durumlardan dolayı kendini güvensiz ve umutsuz hissetmesi sonucu yaşadığı durum olarak tanımlanmıştır (Hill ve Sarason, 1966; Deveci, Çalmaz ve Açık, 2012). Günlük kullanımda kaygı ve korku kavramlarının birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmekle birlikte aralarında farklılıklar mevcuttur. Örneğin kaygının sebebi genelde bilinmemekte, korkuya göre daha hafif düzeyde seyretmekte ve daha uzun sürmektedir (Manav, 2011).

Kaygı, ilk insanlarla başlayarak günümüze kadar sürmüş olmasına rağmen kaygıyı açıklayacak tanımlamalar çok yakın tarihe dayanmaktadır (Tovilovic ve Novovic, 2009). Cathell ve Scheier (1958) tarafından yapılan çalışma ile faktör analizi sonucunda kaygının, farklı özellikleri barındıran durumluk ve sürekli kaygı olarak ifade edilen iki türü olduğu sonucuna varılmıştır (Yılmaz, Dursun, Güzeler ve Pektaş, 2014). Durumluk kaygı, kişinin karşılaştığı durumları kendisi için bir tehdit olarak değerlendirmesi sonucu oluşan, stresin yoğun olduğu dönemlerde fazlaşan, kişinin durumu yorumlamasına göre şiddeti ve süresi farklılık gösteren kaygı türüdür (Tektaş, 2014). Örneğin diş çekimi ya da kan alımı için koltuğa oturulduğunda artan, koltuktan kalkıldığında ise azalan yani duruma göre değişkenlik gösteren kaygıdır. Sürekli kaygı ise, aslında kişinin hayata bakış açısını yansıtmaktadır. Bu kişiler olayları genelde stresli yorumlamakta, devam eden bir mutsuzluk ve memnuniyetsizlik duymakta, daha hassas ve kırılgan olabilmekte, daha fazla durumluk kaygı yaşayabilmektedirler (Öner ve Le Compte, 1983; Yaylacı, 2010).

Öğrenciler öğrenim yaşamları boyunca gelecekleri için kaygı duyarlarken bu durum üniversiteye giriş sınavıyla yükselmekte, üniversite yılları boyunca da devam etmektedir. Üniversiteyi kazanan öğrencinin genelde ailesinden ayrılması, yaşadığı şehirden farklı bir yere gitmesi, derslerin zorluğu, konaklama sorunu, okula adaptasyonu, arkadaşlarıyla ilişkileri, ekonomik kısıtlılıklar gibi birçok faktör kaygı duymalarına yol açmaktadır. Kaygının belirli bir seviyeyi geçmesi ve süreklilik arz etmesi öğrencilerin yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte, sağlık problemlerine, eğitim hayatında aksaklıklara ve başarısızlıklara da yol açmaktadır.

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı durumlarının ortaya konulması ve sosyodemografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin analiz edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri ile sosyodemografik özellikleri arasındaki ilişkinin analizi amacıyla yapılan tanımlayıcı nitelikte bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri oluşturmakta olup, örneklem seçimi yapılmayarak Aralık 2014-Şubat 2015 döneminde tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak 394 anket formu doldurularak geri dönmüş, eksik ve hatalı doldurmadan dolayı ise 370 anket formu değerlendirmeye alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde araştırmacılar tarafından, katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin tespit edilmesi amacıyla oluşturulan 15 soru yer almıştır. İkinci bölümde ise Spielberger, Gorsuch ve Lushene tarafından (1970) geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Öner ve Le Compte tarafından (1983) yapılan “Sürekli Kaygı Envanteri” kullanılmıştır. Sürekli Kaygı Envanteri, kişinin genel kaygı düzeyini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Sürekli Kaygı Envanteri’nin araştırmamızdaki güvenilirlik katsayısının 0,58 olduğu bulunmuştur.

Toplam 20 sorudan oluşan Sürekli Kaygı Envanteri, 4’lü Likert (1=Hiçbir zaman, 2=Bazen, 3=Çoğu zaman, 4=Hemen her zaman) şeklinde ölçeklendirilmektedir. Ölçekte doğrudan (direkt) ve tersine dönmüş (reverse) olmak üzere iki türlü ifade yer almaktadır. Doğrudan ifadeler; 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18 ve 20 numaralı sorular olup; Hiçbir zaman (1), Bazen (2), Çoğu zaman (3), Hemen her zaman (4) şeklinde puanlandırılır. Tersine dönmüş ifadelerin yer aldığı; 1, 6, 7, 10, 13, 16 ve 19 numaralı sorular ise, Hiçbir zaman (-1), Bazen (-2), Çoğu zaman (-3), Hemen her zaman (-4) şeklinde puanlandırılır (Spielberger ve diğ., 1970; Öner ve Le Compte, 1983).

Sürekli kaygı ölçek puanı; artı ve eksi puanların birbirinden çıkarılarak, kalan puanın üzerine sabit 35 puan eklenmesiyle hesaplanmaktadır. Çıkan puan, 20 ile 80 puan aralığında değişmekte olup, puanın yüksek olması kaygının yüksek olmasını işaret etmektedir. Yapılan uygulamalarda ortalama 36 ile 41 arasında değişmektedir. Ayrıca kaygı puanları değerlendirilirken; 20–35 düşük seviye, 36–42 orta seviye, 43-60 yüksek seviye, 61–80 ciddi seviye kaygı olarak değerlendirilmektedir (Dalkıran, 2012; Üngören, 2007; Uğrak, 2014). 61 ve üstünde puan alan kişilerin, normal kaygı sınırlarını aştığı ve ciddi bir sağlık sorununa işaret etmesi nedeniyle yakından takip edilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Speilberger ve diğ., 1970; Le Compte ve Öner, 1983; Uğrak, 2014).

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi SPSS 22.00 istatistik paket programıyla, verilerin istatistiksel olarak karşılaştırılması ise Bağımsız T-Testi, Mann Whitney-U Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri Tablo 1a ve Tablo 1b’de sunulmuştur.

Tablo 1a. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

	n	%
Cinsiyet		
Erkek	158	42,7
Kadın	212	57,3
Aile İkamet Yeri		
Köy	72	19,5
Kasaba-İlçe	91	24,6
İl	207	55,9
Aile Aylık Ortalama Gelir Düzeyi		
1000 TL altı	133	35,9
1000-2000 TL	160	43,2
2001-3000 TL	52	14,2
3001-4000 TL	12	3,2
4001 ve üzeri	13	3,5
Anne Yaşama Durumu		
Sağ	363	98,1
Vefat etmiş	7	1,9
Baba Yaşama Durumu		
Sağ	341	92,2
Vefat etmiş	29	7,8
Yaşam Durumu		
Annem ve/veya babam ile birlikte yaşıyorum	360	97,2
Akrabalarım ile veya kendim yaşıyorum	10	2,8
Anne Öğrenim Düzeyi		
Okur-yazar değil ya da okur-yazar ama okula gitmemiş	198	53,5
İlköğretim	142	38,4
Lise	18	4,9
Ön lisans-Lisans	12	3,2
Baba Öğrenim Düzeyi		
Okur-yazar değil ya da okur-yazar ama okula gitmemiş	58	15,7
İlköğretim	201	54,3
Lise	79	21,4
Ön lisans-Lisans	32	8,6
Anne Meslek		
Ev hanımı	357	96,5
Diğer	13	3,5
Baba Meslek		
İşçi	63	17,0
Memur	46	12,4
Çiftçi	52	14,1
Esnaf-zanaatkar	35	9,5
Serbest meslek	96	25,9
Emekli	54	14,7
Diğer	24	6,4
Kardeş Sayısı		
Bir kardeş	35	9,5
İki kardeş	46	12,4
Üç ve daha fazla kardeş	289	78,1

Tablo 1b. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

	n	%
Üniversite Öğrenim Yılı		
1.Sınıf	179	48,4
2.sınıf	54	14,6
3.sınıf	131	35,4
4.sınıf	6	1,6
Üniversite Genel Başarı Düzeyi		
Çok iyi	37	10,0
İyi	204	55,2
Orta	113	30,5
Zayıf	16	4,3
Karşı Cinsten Arkadaşı		
Olanlar	209	56,5
Olmayanlar	161	43,5
Vücut Kitle İndeksi (BMI)		
Zayıf	37	10,0
Normal	293	79,2
Fazla kilolu	40	10,8

Araştırma kapsamında katılımcıların %57,3'ünün kadın, %55,9'unun ailesinin il merkezinde yaşadığı, %43,2'sinin ailesinin aylık ortalama gelirinin 1000-2000 TL arasında, %98,1'inin annesinin sağ, %92,2'sinin babasının sağ olduğu, %97,2'sinin anne ve/veya babası ile yaşadığı, %53,5'inin annesinin okur-yazar olmadığı ya da okur-yazar olmasına rağmen okula gitmediği, %54,3'ünün babasının ilköğretim mezunu, %96,5'inin annesinin ev hanımı, %25,9'unun babasının serbest meslek erbabı olduğu görülmektedir. Ayrıca %78,1'inin üç ve daha fazla kardeşi olduğu, %48,4'ünün 1.sınıf öğrencisi, %55,2'sinin üniversite genel başarı derecesinin iyi, %56,5'inin karşı cinsten arkadaşının olduğu, %79,2'sinin vücut kitle indeksinin normal düzeyde olduğu bulunmuştur.

Tablo 2. Sürekli Kaygı Puanına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Kaygı Seviyesi (46,74±6,88)	Sürekli Kaygı Puan Aralığı	n	%
Düşük Kaygı Seviyesi	20-35	15	4,1
Orta Kaygı Seviyesi	36-42	85	23,0
Yüksek Kaygı Seviyesi	43-60	252	68,1
Ciddi Kaygı Seviyesi *	61-80	18	4,8

*Tıbbi takibi gereklidir

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların; %4,1'i (n=15) 20-35 sürekli kaygı puan aralığında yani "düşük kaygı" seviyesindedir. Öğrencilerin %23,0'u (n=85) "orta kaygı seviyesinde", %68,1'inin (n=252) sürekli kaygı puanı ise 43-60 arasında tespit edilmiş olup "yüksek kaygı seviyesinde" oldukları görülmüştür. Ayrıca %4,8'inin sürekli kaygı puanı 61 ve üstünde yani "ciddi kaygı seviyesinde" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların sürekli kaygı ölçeği puan ortalaması ise 46,74±6,88 bulunmuş olup, yüksek kaygı seviyesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Cinsiyet	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Erkek	158	44,87±6,19	<0,001
Kadın	212	48,13±7,05	

*Bağımsız T-Testi

Tablo 3’de araştırma kapsamındaki üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; erkek öğrencilerin sürekli kaygı düzey puan ortalaması 44,87±6,19 (n=158), kadınların sürekli kaygı ortalaması ise 48,13±7,05 (n=212)’ dir. Yapılan analiz sonucunda, katılımcıların cinsiyet ve sürekli kaygı düzeyleri yönünden $\alpha=0.05$ yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,001$). Diğer bir ifadeyle; kadın öğrencilerin, erkek öğrencilerden daha yüksek sürekli kaygı düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Katılımcıların Annelerinin Yaşama Durumlarına Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Anne Yaşam	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Sağ	363	46,67±6,90	0,085
Vefat etmiş	7	50,42±5,06	

*Mann Whitney-U Testi

Tablo 4’de katılımcıların annelerinin sağ olma durumlarına göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; annesi yaşayanların sürekli kaygı düzey puan ortalaması 46,67±6,90 (n=363), vefat edenlerin sürekli kaygı ortalaması ise 50,42±5,06 (n=7)’dir. Yapılan analiz sonucunda, katılımcıların anne yaşam ve sürekli kaygı düzeyleri yönünden istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p=0,085$).

Tablo 5. Katılımcıların Babalarının Yaşama Durumlarına Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Baba Yaşam	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Sağ	341	46,78±6,89	0,663
Vefat etmiş	29	46,20±6,84	

*Bağımsız T-Testi

Tablo 5’de katılımcıların babalarının sağ olma durumlarına göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; babası yaşayanların sürekli kaygı düzey puan ortalaması 46,78±6,89 (n=341), vefat edenlerin sürekli kaygı ortalaması ise 46,20±6,84 (n=29)’dur. Yapılan analiz sonucunda, katılımcıların baba yaşam ve sürekli kaygı düzeyleri yönünden istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır ($p=0,663$).

Tablo 6’da öğrencilerin birlikte yaşadığı kişilere göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; anne ve/veya babası ile birlikte yaşayanların sürekli kaygı düzey puan ortalaması 46,70±6,86 (n=360), akrabalarıyla veya kendisi yaşayanların sürekli kaygı puan ortalaması ise 48,40±7,57 (n=10)’dur. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin yaşam durumları ve sürekli kaygı düzeyleri yönünden istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır ($p=0,557$).

Tablo 6. Katılımcıların Birlikte Yaşam Durumlarına Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Aile Durumu	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Annem ve/veya babam ile birlikte yaşıyorum	360	46,70±6,86	0,557
Akrabalarım ile veya kendim yaşıyorum	10	48,40±7,57	

* Mann Whitney-U Testi

Tablo 7. Katılımcıların Anne Öğrenim Düzeylerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Anne Öğrenim Düzeyi	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Okur-yazar değil ya da okur-yazar ama okula gitmemiş	198	47,11±6,53	0,724
İlköğretim	142	46,24±6,98	
Lise	18	46,66±9,16	
Ön lisans-Lisans	12	46,58±7,94	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 7’de katılımcıların anne öğrenim düzeylerine göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; annesi okur-yazar olmayan ya da okur-yazar ama okula gitmemiş olanların sürekli kaygı düzey puan ortalaması 47,11±6,53 (n=198), ilköğretim mezunlarının sürekli kaygı ortalaması 46,24±6,98 (n=142), lise mezunlarının 46,66±9,16 (n=18), ön lisans-lisans mezunlarının ise 46,58±7,94 (n=12)’dir. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların anne öğrenim ve sürekli kaygı düzeyleri yönünden istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,724).

Tablo 8. Katılımcıların Baba Öğrenim Durumlarına Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Baba Öğrenim	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Okur-yazar değil ya da okur-yazar ama okula gitmemiş	58	47,18±7,39	0,302
İlköğretim	201	46,32±6,51	
Lise	79	47,86±7,49	
Ön lisans-Lisans	32	45,81±6,56	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 8’de katılımcıların baba öğrenim düzeylerine göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; babası okur-yazar olmayan ya da okur-yazar ama okula gitmemiş olanların sürekli kaygı düzey puan ortalaması 47,18±7,39 (n=58), ilköğretim mezunlarının sürekli kaygı ortalaması 46,32±6,51 (n=201), lise mezunlarının 47,86±7,49 (n=79), ön lisans-lisans mezunlarının ise 45,81±6,56 (n=32)’dir. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların baba öğrenim ve sürekli kaygı düzeyleri yönünden istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,302).

Tablo 9’da öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre sürekli kaygı düzeyleri incelenmiştir. Buna göre; annesi ev hanımı olanların sürekli kaygı düzeyi puan ortalaması 46,73±6,90 (n=357), çalışanların veya emeklilerin ise sürekli kaygı ortalaması 47,00±6,43 (n=13)’dür. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların anne meslekleri ve sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,906).

Tablo 9. Katılımcıların Anne Mesleklerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Anne Meslek	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
-------------	---	-------------------------------------	----

Ev hanımı	357	46,73±6,90	0,906
Diğer	13	47,00±6,43	

* Mann Whitney-U Testi

Tablo 10. Katılımcıların Baba Mesleklerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

İşçi	63	47,58±6,24	0,438
Memur	46	47,09±6,63	
Çiftçi	52	45,23±7,89	
Esnaf-zanaatkar	35	46,40±7,02	
Serbest meslek	96	46,73±6,43	
Emekli	54	47,77±7,74	
Diğer	24	45,33±6,07	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 10’da katılımcıların baba mesleklerine göre sürekli kaygı düzeyleri incelenmiştir. Buna göre; babası emekli olanların sürekli kaygı düzeyi puan ortalaması 47,77±7,74 (n=54) ile en yüksek, çiftçi olanların sürekli kaygı ortalaması ise 45,23±7,89 (n=52) ile en düşük gruptur. Katılımcıların baba meslekleri ve sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,438).

Tablo 11. Katılımcıların Kardeş Sayılarına Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Kardeş Sayıları			
Bir kardeş	35	45,37±7,24	0,368
İki kardeş	46	46,23±7,17	
Üç ve daha fazla kardeş	289	46,98±6,79	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Tablo 11’de öğrencilerin kardeş sayılarına göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; sürekli kaygı düzeyi puan ortalaması bir kardeşi olanların 45,37±7,24 (n=35), iki kardeşi olanların 46,23±7,17 (n=46), üç ve daha fazla sayıda kardeşi olanların ise 46,98±6,79 (n=289) bulunmuştur. Kardeş sayısı arttıkça sürekli kaygı düzeyi puan ortalamasının yükseldiği görülmekle birlikte kardeş sayısı ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,368).

Tablo 12’de katılımcıların sınıflarına göre sürekli kaygı düzeyleri görülmektedir. Buna göre; en yüksek sürekli kaygı düzeyi puan ortalamasına ikinci sınıf öğrencilerinin sahip olduğu görülmekte 48,72±6,80 (n=54)’dir. Fakat katılımcıların sınıfları ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır (p=0,131).

Tablo 12. Katılımcıların Sınıflarına Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Sınıf	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
1. sınıf	179	46,62±7,11	0,131
2. sınıf	54	48,72±6,80	
3. sınıf	131	46,12±6,56	
4. sınıf	6	46,00±5,29	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların üniversite genel başarı düzeylerine göre sürekli kaygı düzeyleri Tablo 13’de sunulmuştur. Buna göre; en yüksek sürekli kaygı düzeyi puan ortalamasına başarı düzeyi zayıf öğrencilerin sahip olduğu görülmektedir 48,81±7,54 (n=16). Fakat katılımcıların üniversite genel başarı düzeyleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır (p=0,082).

Tablo 13. Katılımcıların Üniversite Genel Başarı Düzeylerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Üniversite Genel Başarı Düzeyi	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Çok iyi	37	47,21±8,33	0,082
İyi	204	45,94±6,43	
Orta	113	47,73±6,94	
Zayıf	16	48,81±7,54	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların karşı cinsten arkadaşına sahip olup olmamasına göre sürekli kaygı düzeyleri Tablo 14’de sunulmuştur. Buna göre; karşı cinsten arkadaş olma durumuna göre istatistiksel anlamlı fark bulunmuş olup, arkadaş olmayanların olanlara göre sürekli kaygı düzeyi daha yüksek bulunmuştur (p=0,004).

Tablo 14. Katılımcıların Karşı Cinsten Arkadaşı Olma Durumuna Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Karşı Cinsten Arkadaşı	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Olanlar	209	45,83±6,65	0,004
Olmayanlar	161	47,91±7,01	

*Bağımsız T-Testi

Katılımcıların ailelerin ikametlerine göre sürekli kaygı düzeyleri Tablo 15’de sunulmuştur. Buna göre; en yüksek sürekli kaygı düzeyi puan ortalamasına ailesi kasaba-ilçede yaşayan öğrencilerin sahip olduğu görülmektedir. Fakat ailelerinin ikametlerine göre öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,436).

Tablo 15. Katılımcıların Ailelerinin İkametlerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Ailelerinin İkametleri	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Köy	72	45,80±6,86	0,436
Kasaba-İlçe	91	47,02±7,83	
İl	207	46,94±6,43	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların boy ve kilo ölçülerinden yola çıkılarak kg/boy(m)^2 formülüyle hesaplanan vücut kitle indeksi; zayıf (<18,5), normal ($\geq 18,5 - \leq 24,9$), fazla kilolu ($\geq 25,0 - \leq 29,9$), obez ($\geq 30,0 - \leq 39,9$) ve aşırı şişman ($\geq 40,0$) olarak kategorize edilmektedir (www.medikalsozluk.com). Öğrenciler arasında obez ve aşırı şişman olarak nitelendirilecek kimse bulunmamış olup, vücut kitle indeksleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişki Tablo 16’da sunulmuştur. Buna göre vücut kitle indeksi yükseldikçe sürekli kaygı düzeyi azalmakla birlikte, vücut kitle indekslerine göre öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,648).

Tablo 16. Katılımcıların Vücut Kitle İndekslerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Vücut Kitle İndeksi	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
Zayıf	37	47,21±6,67	0,648
Normal	293	46,80±6,91	
Fazla kilolu	40	45,85±6,94	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

Katılımcıların ailelerin aylık ortalama gelir düzeylerine göre sürekli kaygı düzeyleri Tablo 17’de sunulmuştur. Buna göre; en yüksek sürekli kaygı düzeyi puan ortalamasına ailesinin aylık geliri 1000 TL’nin altında olan öğrencilerin sahip olduğu görülmektedir. Aile gelir düzeyi arttıkça (4001 ve üzeri hariç) sürekli kaygı düzeyi azalmakla birlikte, ailelerinin aylık ortalama gelir düzeylerine göre öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır (p=0,632).

Tablo 17. Katılımcıların Aile Aylık Ortalama Gelir Düzeylerine Göre Sürekli Kaygı Düzeyleri

Aile Aylık Ortalama Gelir Düzeyi	n	Sürekli Kaygı Puanı (Ort ± Ss)	p*
1000 TL altı	133	47,33±7,37	0,632
1000-2000 TL	160	46,66±6,63	
2001-3000 TL	52	46,25±5,58	
3001-4000 TL	12	45,08±9,38	
4001 ve üzeri	13	45,23±7,21	

*Tek Yönlü Varyans Analizi

TARTIŞMA

Araştırmamızda katılımcıların sürekli kaygı ölçeği puan ortalaması (46,74±6,88) bulunmuş olup, yüksek kaygı seviyesinde bulunmuştur. Yılmaz ve diğerlerinin (2014) çalışmasında yüksek okul öğrencilerinde (47,57±6,21), Şirin, Kavak ve Ertem’in (2003) çalışmasında hemşirelik öğrencilerinde (44,62±5,80), Çakmak ve Hevedanlı’nın (2005) çalışmasında eğitim fakültesi (45,28±8,44) ve fen-edebiyat fakültesi (44,15±8,16) öğrencilerinde, Okur, Bahar, Akgün ve Bekdemir’in (2011) çalışmasında ise fen fakültesi öğrencilerinde (45,27±8,31) bulunmuştur. Yapılan bu çalışmalarda da üniversite öğrencilerinin yüksek kaygı seviyesinde oldukları bulunmuş olup, sonuçlar araştırmamızla benzerlik göstermektedir. Sonuçlarda Türk toplumunun kültürel, ekonomik ve sosyal yapısı ile üniversite yaşamının, eğitiminin zor olmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Çalışmamızda cinsiyet ve sürekli kaygı düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup (p<0,001), kadın öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek sürekli kaygı düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Basco ve Olea (2013), Yılmaz ve diğerleri (2014), Dursun ve Aytaç (2012), Kartopu (2012), Keklik (2011), Devenci ve diğerleri (2012), Canbaz, Sünter ve Pekşen (2005), Kartopu (2013), Dursun ve Aytaç (2009) tarafından yapılan çalışmalarda da kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha kaygılı oldukları bulunmuştur. Sonuçlar çalışmamızla benzerlik göstermekte olup, kadınların kaygı düzeyinin yüksek olmasının biyolojik ve duygusal yapılarından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin birlikte yaşadıkları bireylerle sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Deveci ve diğerlerinin (2012) çalışmasında da fark bulunmazken; Özen (2004), Özyürek ve Demiaray (2010) tarafından yapılan çalışmalarda ise aileleriyle kalmayan öğrencilerin daha kaygılı oldukları bulunmuştur. Anne-babanın çocuklarının üniversite döneminde de fiziksel yakınlığının sevgi, saygı, destek, dayanışma, güven duygusunu artırarak kaygı düzeyini azaltacağı düşünülmüştür (Deveci ve diğ., 2012).

Çalışmamızda kardeş sayısı arttıkça sürekli kaygı düzeyi yükselmekle birlikte, bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Akgün, Gönen ve Aydın (2007), Tekindal, Eryaş ve Tekindal (2010), Deveci ve diğerleri (2012) tarafından yapılan çalışmalarda da kardeş sayısının sürekli kaygı düzeyinde etkili olmadığı bulunmuştur. Sonuçlar literatürle benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda aile gelir düzeyi arttıkça (4001 ve üzeri hariç) sürekli kaygı düzeyi azalmakla birlikte, ailelerinin aylık ortalama gelir düzeylerine göre öğrencilerin sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Akgün ve diğerleri (2007) ile Ghezlbash, Rahmani, Peyrovi ve Inanloo'nun (2015) çalışmasında da aylık ortalama gelir düzeyinin sürekli kaygı üzerinde istatistiksel olarak etkili olduğu bulunmazken, Kaya ve Varol (2004), Deveci ve diğerleri (2012), Erdik ve Altıparmak (2012), Saddichha ve Khess (2010), Amr ve diğerleri (2013) tarafından yapılan çalışmalarda ise gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin sürekli kaygı düzeyinin azaldığı bulunmuş ve bunda ailenin gelirinin öğrencinin ekonomik ihtiyaçlarının karşılanmasında etkisinin olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırmamızda öğrencilerin anne ve baba öğrenim düzeyi ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuş olup sonuçlar Doğan ve Çoban (2009), Tekindal ve diğerleri (2010) tarafından yapılan çalışmalar ile benzerlik taşımaktadır. Erdik ve Altıparmak (2012) tarafından yapılan çalışmada ise anne eğitim düzeyinin artmasının sürekli kaygıyı anlamlı olarak azalttığı bulunmuştur. Ayrıca katılımcıların kaçınıcı sınıfta olduklarına, okul başarı düzeylerine, vücut kitle indekslerine, ailelerinin ikamet yerlerine, anne- babalarının hayatta olup olmamalarına ve mesleklerine göre sürekli kaygı düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmadığı bulunmuştur.

Çalışmamızda karşı cinsten arkadaşı olma durumu ve sürekli kaygı düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş olup ($p=0,004$), karşı cinsten arkadaşı olanların daha düşük sürekli kaygı düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Karşı cins arkadaşın öğrencinin iletişim kurmasında, problemlerini paylaşmasında, fikir almasında, dışa dönük olmasında, eğitsel ve sosyal faaliyetlere katılmasında avantaj sağlayarak kaygıyı azaltıcı rol oynadığı değerlendirilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı durumlarının ortaya konulması ve sosyodemografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ile sınırlı olduğu için tüm üniversite öğrencileri için genellenemez. Araştırmada ele alınan değişkenler zaman içinde şartlara göre değişkenlik gösterebileceğinden, elde edilen bulguların çalışmanın uygulandığı zaman dilimi ile sınırlı olması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Sonuç olarak; çalışmamızda öğrencilerin yüksek seviyede kaygı yaşadıkları, cinsiyetleri ve karşı cinsten arkadaşı olma durumları ile sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre, karşı cinsten arkadaşı olmayanların olanlara göre daha yüksek seviyede sürekli kaygı yaşadıkları bulunmuştur. Diğer sosyodemografik özellikler açısından ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Üniversite öğrencilerinde kaygının istenilen seviyelerde olması kişinin eğitiminin, yaşam kalitesinin ve sağlığının korunması ve sürdürülebilmesi için büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda;

- Kaygıya yol açan faktörlerin tespit edilerek giderilmesine yönelik müdahaleler yapılması,
- Ciddi kaygı seviyesindeki öğrencilerin tespit edilerek, tıbbi tedavi almasının sağlanması,
- Özellikle kadın öğrencilere yönelik stresle başa çıkma yöntemleri hakkında konferans ve seminerler verilmesi,
- Üniversite öncesi ve mezuniyet sonrası dönemlere yönelik sürekli kaygı düzeyini tespit edecek çalışmaların yapılması,
- Daha kapsamlı sosyodemografik özelliklerle sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişkinin araştırılması,
- Araştırmanın çok merkezli yapılarak fakülteler ve bölümler arası farklılık, coğrafi durum, öğrencisi olunan üniversite gibi faktörlerin sürekli kaygı üzerindeki etkisinin incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgün, A., Gönen, S. ve Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20): 283-299.
- Amr, M., Amin, T.T., Saddichha, S., Al Malki, S., Al Samail, M., Al Qahtani, N. ve diğerleri. (2013). Depression and anxiety among Saudi University students: prevalence and correlates. *The Arab Journal of Psychiatry*, 24(1), 1-7.
- Basco, R.E, ve Olea, M.T. (2013). Correlation between anxiety level and academic performance of BS biology freshmen students. *International Journal of Educational Research and Technology*, 4 (1), 97-103.
- Canbaz, S., Sünter, T, ve Pekşen, Y. (2005). Samsun Çıraklık Eğitim Merkezi'ne devam eden çırakların durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi. *Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül Sayısı, 16-22.
- Çakmak, Ö, ve Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.

- Dalkıran, O. (2012). *Dershane öğrencilerinin fiziksel aktivitede bulunma değişkenine göre sürekli kaygı, sınav kaygısı ve sosyal beceri düzeyleri ile sınav performanslarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, S.E., Çalmaz, A, ve Açık, Y. (2012). Doğu Anadolu’da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2), 189-196.
- Doğan, T, ve Çoban, A.E.(2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Dursun, S, ve Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 71-84.
- Dursun, S, ve Aytaç, S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 373-388.
- Erdik, C, ve Altıparmak, S. (2012). Liseden mezun olup üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerde başarı güdüsü, sürekli kaygı düzeyi ve etkileyen etmenler. *Akademik Başarı Dergisi*, 30, 1-9.
- Ghezlbash, S., Rahmani, F., Peyrovi, H, ve Inanloo, M. (2015). Social anxiety in nursing students of Tehran Universities of medical sciences. *Res Dev Med Educ*, 4(1), 85-90.
- Hill, K.T, ve Sarason, S.B. (1966). The relation of test anxiety and defensiveness to test and school performance over elementary school years: a further longitudinal study. *Monogr Soc Res Child Dev*, 31(2), 1-76.
- Kartopu, S. (2012). Lise öğrenci ve öğretmenlerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Kahramanmaraş örneği). *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 147-170.
- Kartopu, S. (2013). *Kaygının kader algıları ile ilişkisi (Kahramanmaraş örneği)*. (1. Baskı). Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, M, ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 31-63.
- Keklik, İ. (2011). Relationships of attachment styles and gender, personal meaning, depressiveness and trait-anxiety among college students. *Education and Science*, 36(159), 84-95.
- Manav, F. (2011). Kaygı kavramı. *Toplum Bilimleri Dergisi*, 5(9), 201-211.
- Okur, M., Bahar, H.H., Akgün, L, ve Bekdemir, M. (2011). Matematik bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri ile sürekli kaygı ve akademik başarı durumları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 123-134.
- Öner, N, ve Le Compte, A. (1983). *Durumluk-sürekli kaygı envanteri el kitabı*. (1. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.

- Özen, S.N. (2004). *Uludağ Üniversitesi öğrencilerinde anksiyete görülme sıklığı ve sosyodemografik özellikleri ile karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Özyürek, A, ve Demiray, K. (2010). Yurttan ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(2): 247-256.
- Saddichha, S, ve Khes, C.R.J. (2010). Prevalence of depression, anxiety, and stress among young male adults in India. *J NervMent Disorders*, 198, 901-904.
- Spielberger, C., Gorsuch, R.L, ve Lushene, R.E. (1970). *STAI manuel for state-trait inventory*. CA:Consulting Psychologist Press.
- Şirin, A., Kavak, O, ve Ertem, G. (2003). Doğumhane stajına çıkan öğrencilerin durumluk-sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 7(1), 27-32.
- Tekindal, M.A., Eryaş, N, ve Tekindal, B. (2010). İlköğretim okullarındaki öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 79-93.
- Tektaş, N. (2014). Üniversite mezunlarının kaygı durumlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Dr. Mehmet Yıldız Özel Sayısı, 243-253.
- Tovilovic, S, ve Novovic, Z. (2009). The role of trait anxiety in induction of state anxiety. *Psihologija*, 42 (4), 491-504.
- Türk Dil Kurumu, Genişletilmiş Türkçe Sözlük (2015). www.tdk.gov.tr adresinden 01.06.2015 tarihinde elde edilmiştir. Uğrak, U. (2014). *Sürekli kaygı düzeyli poliklinik hastalarının sağlık hizmetlerini kullanma eğilimlerinin analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üngüren, E. (2007). *Lise ve üniversitelerde turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi: Antalya'da bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- www.medikalsozluk.com. (Erişim tarihi: 13.06.2015)
- Yaylacı, A. (2010). *Genel anestezi altında dental tedavi gören çocuk hastaların ebeveyninin kaygı düzeylerinin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi*. Bitirme Tezi, Ege Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi, İzmir.
- Yılmaz, İ.A., Dursun, S., Güzeler, E.G, ve Pektaş, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinin belirlenmesi: bir örnek çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 16-26.